

ساخت و هنجاریابی آزمون بازتاب هیجانی در دانشجویان دانشگاه های شهر قزوین

construction and Standardization of Emotional Reflection Test among university students in the city of Qazvin.

۱*دکتر داود افلاطونی   ۲دکتر اصغر مینایی

Abstract

چکیده

The aim of this study was to develop and standardize the Emotional Reflection Test among university students in Qazvin. A total of 450 male and female students were selected through convenience sampling during the 2015–2016 academic year. Lawshe's CVR was used to assess content validity, test-retest and Cronbach's alpha for reliability, multiple regression for criterion validity, and confirmatory factor analysis (CFA) for construct validity. Initially, 91 items were developed based on Gurdjieff's Enneagram theory. After expert review and psychometric analysis, 30 items were removed due to lack of validity or reliability. The results showed that the Emotional Reflection Test had acceptable psychometric properties and demonstrated significant correlations with the NEO Five-Factor Inventory and the Bar-On Emotional Intelligence Test.

هدف پژوهش حاضر، ساخت و هنجاریابی آزمون بازتاب هیجانی در میان دانشجویان دانشگاه‌های شهر قزوین بود. جامعه آماری شامل ۴۵۰ دانشجوی دختر و پسر در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای بررسی روایی محتوایی از شاخص CVR لاوشه، برای پایایی از آزمون-بازآزمون و آلفای کرونباخ، برای روایی ملاکی از رگرسیون چندمتغیره، و برای روایی سازه از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. ابتدا ۹۱ سؤال بر اساس نظریه ایناگرام گرجیف طراحی شد که پس از ارزیابی، ۳۰ سؤال به دلیل فقدان روایی یا پایایی حذف شد. نتایج نشان داد آزمون بازتاب هیجانی دارای روایی و پایایی مناسب است و با آزمون‌های نئو و هوش هیجانی بار-آن رابطه معنادار دارد.

Keywords: Enneagram, Emotional Reflection, Personality, Emotional Intelligence

واژگان کلیدی: ایناگرام، بازتاب هیجانی، شخصیت، هوش هیجانی

۱. استادیار گروه روانشناسی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران، شماره تماس: ۰۹۱۹۱۸۸۹۳۶۳ Email:

Da_nas2000@yahoo.com

۲. دانشیار گروه روانسنجی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران، شماره تماس: ۰۹۱۲۲۵۹۹۷۴۵

Email: as_minai@yahoo.com

مقدمه:

انیاگرام (شخصیت شناسی نه گانه)

«انیا گرام» از واژه یونانی «انیو» به معنی نه و «گرام» به معنی شکل و وجه، تشکیل شده است. انیا گرام یک نماد دایره ای شکل دارد که در درون آن یک مثلث قرار گرفته است و دو دوزنقه با یک ضلع باز. نماد دایره بیانگر وحدت و یگانگی است، به این معنی که هیچ یک از تیپ های شخصیتی بر دیگری رجحان و برتری ندارند. مثالی که درون دایره واقع شده بیانگر این است که نیروهای طبیعی ۳ دسته هستند: ضعیف، قوی، خنثی و دوزنقه که حکایت از رابطه بین تیپ های مختلف دارد. باید توجه داشت که هریک از این تیپ ها بصورت یک طیف بیان می شود، که از قوی، میانه و ضعیف یا به بیان دیگر سالم، متوسط و ناسالم تشکیل شده است. هرکسی باید تلاش کند تا در تیپ شخصیتی خود از ناسالم به سمت متوسط و از متوسط به سمت سالم حرکت کند. هر تیپ شخصیتی، مستقل است و اگر ویژگیهایی از تیپ های دیگر در آن مشاهده می شود، مشکل موقتی است و جزء ویژگیهای ثابت و دائمی آن تیپ نمی باشد. هر تیپ شخصیتی که وجود دارد از تیپ های چپ و راست خود می تواند تأثیر پذیری داشته باشد و این تیپ های کناری به منزله بالهای تیپ های شخصیتی هستند (گورجیوف^۱، ۱۹۵۴).

در انیا گرام ۹ تیپ شخصیتی وجود دارد: کمال گرا، مهرطلب، موفقیت جو، رمانتیک، فکور، وفاخو - وفا جو، خوشگذران، رهبر و مدیر، صلح جو - صلح خو

انیاگرام تکنیکی باستانی برای طبقه بندی انواع شخصیت است که نقطه ی شروع آن به دست کم ۲۵۰۰ سال قبل باز می گردد. گفته می شود که سرچشمه ی آن در سرزمین خاور و نزد صوفی مسلکان بوده است، اما اولین بار عارفی ارمنی تبار به نام جرج ایوانویچ گرجیف^۲ بود که به این مکتب انسجام و سرو سامان داد. جالب است بدانیم که گرجیوف در سلسله مقالات خود تحت عنوان راه چهارم، بخشی از چشمه ی جوشان دانش خویش را مدیون ملاقاتها و دوستیهایش با مریدان مولانا در صوفی کده ها و خانقاه های ایران و خطه ی خراسان می داند. راه چهارم به مفهومی اشاره دارد که او برای توصیف برخوردش با تکامل بخشی به خود به کار می برد. گرجیف با اصطلاح "کار" یا "کار روی خود" به مفهوم راه چهارم اشاره می کرد. از دیدگاه گورجیوف سه راه پیشین یعنی راه

^۱.Gorgiof

^۲.Gorjiof

مرتاض (مرتاض کار می‌کند تا از راه دست و پنجه نرم کردن با کالبد جسمانی که در برگیرنده‌ی تمرینها و حرکات بدنی دشوار است به چیرگی بر نفس دست یابد)، راه راهب (راهب کار می‌کند تا از راه دست و پنجه نرم کردن با عواطف، که به قول معروف قلمرو دل است، به همان چیرگی بر خود دست یابد که راه ایمان است)، و راه یوگی (یوگی کار می‌کند تا از راه دست و پنجه نرم کردن با عادات و گنجایشهای ذهنی به این چیرگی بر خود دست یابد)، راههای سنتی بودند. اما به باور وی باید راه چهارمی وجود می‌داشت که سه راه سنتی را در هم گنجانده و در هم آمیزد، راهی که از بقیه سریع‌تر به سرانجام رسد و قابل استفاده برای تمام مردم جهت تعالی و کمک به خود باشد. به هر ترتیب، واژه‌ی انیاگرام از ترکیب دو واژه‌ی Enea به معنای ۹ و Gram به معنای وجه و جرم تشکیل یافته است و در کل به معنای ۹ وجهی است دارابی^۱، (۱۳۸۴). انیاگرام پیوندی حیاتی میان روح و روان است. در این نظریه فرض بر این است که انسان از سه جوهره اساسی تشکیل شده است که عبارتند از اراده (gut)، احساسات یا قلب (heart) و فکر یا مغز (brain). به این ترتیب سه مثلث شکل می‌گیرد که اراده، احساس و فکر است. از نظر شکلی، مدل انیاگرام دایره‌ای شامل ۹ نقطه‌ی هم‌فاصله است که بوسیله‌ی ۹ خط متقاطع به هم وصل شده‌اند. این ۹ نقطه نشانگر ۹ تیپ شخصیتی و روحیات و احوالات آنها است. هر تیپ دارای نیازها، علایق، احساسات، و ترس‌های خاص خود است. همانگونه که ذکر شد در انیاگرام دو نماد دایره و مثلث وجود دارد. دایره که همان حلقه‌ی خارجی انیاگرام است، نماد اصلی آن و نشانه‌ی تعالی و کمال است. ۹ گونه‌ی شخصیتی نیز گرداگرد این حلقه قرار دارند. اما مثلث نماد استحکام است و ۳ تیپ شخصیتی را در بر می‌گیرد. افراد در هر تیپ می‌توانند از سلامت کامل تا عدم سلامت در نوسان باشند. نکته دیگر اینکه ۹ گروه شخصیتی به سه گروه یا مثلث تقسیم می‌شوند و در درون هر مثلث، هر تیپ به ویژگیهای بعضی تپها نیز گرایش دارد که اصطلاحاً به آن بال یا وینگ می‌گویند. این مثلثها به شرح زیر است:

۱- مثلث اراده که شامل تیپهای یک، هشت و نه است.

۲- مثلث قلب یا احساسات که شامل تیپهای دو، سه و چهار می‌باشد.

۳- مثلث مغز یا تفکر که شامل تیپهای پنج، شش و هفت است.

برای شکل گیری هر تیپ علل خاصی پیش بینی شده است که بیشتر بر میگردد به تجربیات خاص دوران کودکی و نحوه ارتباط والدین با کودک. راه رشد و سلامت هم برای هر تیپ خاص همان تیپ است. این تیپ ها به ۳ دسته ۳ تایی تقسیم می شوند که در هر دسته یک عنصر مشترک وجود دارد که شامل :

۱- مغز ۲- قلب ۳- اراده می شود که در هر یک از آنها تیپ ها به صورت : افراطی، تفریطی و بی تفاوت وجود خواهند داشت.

۱- مغز (مرکز تفکر)

شامل تیپ های ۵ و ۶ و ۷ می شود.

تیپ ۵ (فکور) ----- افراطی

تیپ ۷ (خوشگذران) ----- تفریطی

تیپ ۶ (وفاخو - وفا جو) ----- بی تفاوت

۲- قلب (مرکز احساس)

شامل تیپ های ۲ و ۳ و ۴ می شود.

تیپ ۲ (مهر طلب) ----- افراطی

تیپ ۴ (رمانتیک) ----- تفریطی

تیپ ۳ (موفقیت جو) ----- بی تفاوت

۳- اراده (مرکز تحرک)

شامل تیپ های ۱ و ۸ و ۹ می شود.

تیپ ۸ (رهبر و مدیر) ----- افراطی

تیپ ۱ (کمال گرا) ----- تفریطی

تیپ ۹ (صلح خو - صلح جو) ----- بی تفاوت، (گرجیوف^۴، ۱۹۵۴).

مفهوم بال:

هیچ انسانی به طور "خالص" یک تیپ شخصیتی ندارد. همه افراد ترکیبی منحصر به فرد از تیپ اصلی شخصیت خود، در ترکیب با یکی از دو تیپ مجاورش در ساختار انیاگرام است. یکی از دو تیپ مجاور تیپ اصلی شخصیتی یک فرد را بال می نامیم. تیپ اصلی شخصیتی هر فرد براو غالب است در حالیکه بال آن را تکمیل می کند (از طریق اضافه نمودن عناصر مهم و بعضاً متناقض به شخصیت). بال هرکس روی دوم شخصیت وی است و برای درک یک فرد بایستی در نظر گرفته شود. برای درک تیپ شخصیتی در چنین حالتی، بایستی ویژگی های شخصیتی تیپ ۹ در ترکیب منحصر به فرد با خصوصیات تیپ ۱ و یا تیپ ۸ در نظر گرفته شود. برخی افراد حتی دارای هر دو بال هستند و برخی افراد بیشترین تاثیر را از تیپ اصلی شخصیتی خود می گیرند و اثر کمی از بال ها نشان می دهند. در مورد اینکه افرادی دارای یک یا دو بال هستند، در میان محققان مختلف انیاگرام اختلاف نظر وجود دارد. اگرچه نظریه "یک بال" طرفداران بیشتری دارد ولی چنانچه تئوری "دو بال" را در نظر بگیریم، هر دو تیپ شخصیتی مجاور تیپ شخصیت اصلی بر شخصیت یک فرد اثر می گذارند تا جایی که هر فرد پتانسیل تمامی ۹ تیپ شخصیتی را دارد. اگرچه معمولاً معنای داشتن دو بال دقیقاً این نیست و طرفداران نظریه دو بال معتقدند که هر دو بال به مقدار تقریباً مساوی در شخصیت فرد اثر می گذارند (به عنوان مثال تیپ خصیصیتی ۹ به مقدار مساوی از ویژگی های تیپ ۱ و ۸ دارد). مشاهده افراد مختلف محققین را به این نتیجه رسانده است که در حالیکه نظریه دو بال در مورد بعضی افراد صدق می کند بیشتر افراد دارای یک بال اصلی هستند. در مورد اکثریت غالب افراد در حالیکه به اصطلاح بال دوم آنها همچنان تا حدی موثر باقی می ماند، بال اصلی بسیار تاثیر گذارتر است. (به عنوان مثال تیپ دومی هایی که بال اصلی آنها از تیپ ۳ است بسیار متفاوتند با تیپ دومی هایی که بال اصلی آنها ۱ است و اینکه تیپ دومی ها یی که بال اصلی آنها از تیپ ۳ است دارای بال ۱ نیز هستند اما اهمیت و تاثیر آن بسیار کمتر است). بنابراین شفاف تر این است که از یک بال برای تیپ شخصیتی هر فرد نام ببریم. در طول دوران تدریس انیاگرام در دوره های آموزشی و کارگاه ها، بسیاری از افراد که در نیمه دوم زندگی شان به رشد یافتن و پررنگ شدن بال دومشان اشاره نموده اند. در هر حال مطمئناً ابتدا باید تیپ شخصیتی اصلی خود را شناسایی نمائید و سپس به سراغ بال بروید.

⁴.Gorgiof

بازتاب هیجانی

بازتاب هیجانی یک ویژگی فردی است که سبب می شود افراد در موقعیت های مشابه، واکنش های عاطفی و احساسی متفاوت از خود نشان دهند. (لوماکو^۵، ۲۰۰۷) بازتاب هیجانی شامل دو بعد مستقل: بازتاب هیجانی مثبت (PA) و بازتاب هیجانی منفی (NA) است که افراد می توانند در هریک از آنها در حد بالا یا پایین باشند بازتاب هیجانی منفی یک ویژگی شخصی است که افراد را وادار می کند یک مجموعه واکنش های منفی و منفعلانه از خود بروز دهند و رابطه ای نزدیک با اضطراب و تشویش درونی دارد. بعد دیگر بازتاب هیجانی در این تحقیق، بازتاب هیجانی مثبت (PA) است که از لحاظ مفهومی، در مقام قیاس با بازتاب هیجانی منفی توسعه یافته است و بیانگر واکنشهای مثبت در برابر رویدادها و تفسیر خوشبینانه تر از پدیده هاست افراد با بازتاب هیجانی مثبت (PA) بالاتر، در مقایسه با افراد دارای (PA) کمتر، احتمالاً حالات مثبت و پویایی احساسی بیشتری را بروز می دهند، دیدگاه مثبت تری نسبت به خود دارند و بر جنبه های مثبت موقعیت تمرکز دارند (بریک و مونت^۶، ۲۰۰۲). واژه بازتاب هیجانی مترادف است با هیجان پذیری زیرا هیجان پذیری نیز همان میزان واکنش احساسی افراد در برخورد با موقعیت های مختلف است. هیجان پذیری را می توان میزان انعطاف و یا تحمل هیجانی و عاطفی در برابر رویدادهای پیش آمده دانست که بخشی از آن ذاتی و ناشی از خصوصیات توارثی و بخشی دیگر حاصل معرفت پذیری و تجربیات شخصی است. هیجان پذیری در مطالعات مربوط به جنبه های احساسی و عاطفی در سازمان ها جایگاه ویژه ای دارد و تأثیر آن بر سایر سازه های سازمانی به تأیید رسیده است برای مثال، نتایج مطالعات ویت^۳ و همکاران (۱۹۸۷) نشان می دهد هیجان پذیری می تواند عاملی پیش بین برای تعهد سازمانی کارکنان باش. در پژوهش های دیگر نیز، هیجان پذیری با پشتیبانی اجتماعی، فرسودگی احساسی، زوال شخصیت و فشار روانی، ارتباط نزدیکی را نشان داده است. (روی و ویزاسوارن^۸، ۲۰۰۴). باتوجه به اینکه ۹ عامل شخصیتی که وصف آن گذشت عامل های وابسته به فرهنگ هستند بنابراین نقش هیجانات فردی و اجتماعی که تا حدودی متأثر از فرهنگ می باشند در این عاملها انکار ناپذیر است. فرض بر آن است که این نقاط شخصیتی مانند ضربه گیرهایی عمل می کنند که با وارد کردن ضربه به این نقاط (پرسیدن سؤالاتی که آن جنبه شخصیتی را تحریک می کند) در صورتی که هوش هیجانی فرد نیز پایین تر از متوسط باشد فرد به شدت احساسی به سؤال مربوطه پاسخ می دهد برای مثال اگر از یک نفر با شخصیت دانش طلب پرسیده شود (فکر می کنید ملاک برتری انسانها دانش است؟) به احتمال زیاد در طیف لیکرت کاملاً موافقم را انتخاب خواهد کرد. در واقع بازتاب هیجانی همان رفتار، گفتار و اعمالی است که بیشتر از

^۵.lomako

^۶.berik & mount

^۷vite

^۸.roy & vizasvaran

آن که منطقی و عقلانی باشد نشأت گرفته از هیجانات افراد است، رفتار و گفتاری که بیشتر احساسی است تا عقلانی این رفتار در صورتی بیشتر نمایان می شود که نقاط ضعف شخصیتی افراد تحریک شود (لوماکو^۹، ۲۰۰۷). برای مثال دیگر در صورتی که از فردی با شخصیت قدرت طلب سوال شود که آیا فکر می کنید عدم توانایی های فردی در شما موجب شکست در کنکور شده است؟ فرد به احتمال زیاد پاسخ "کاملاً مخالفم" را انتخاب کرده و این شکست را به عوامل بیرونی نسبت می دهد. (رفتار و گفتار صرفاً احساسی یا باعقلانیت کم) بنابراین مسئله به وجود آمده برای پژوهش این است که آیا می توان پرسشنامه ای طراحی کرد که سؤالات آن پاسخ های هیجانی و غیرمنطقی افراد را برانگیزد و آن را نیز اندازه گیری نماید؟ سؤالات بر مبنای تفکر همه یا هیچ به گونه ای طراحی شده اند که در صورتی که فرد مستعد آن جنبه از شخصیت باشد صحیح ترین گزینه، گزینه ۴ خواهد بود و گزینه ۵ بیشتر از آنکه منطقی باشد احساسی است. برای خنثی سازی اثر توالی در آزمون، سؤالات به صورت مثبت و منفی نوشته شده اند.

روش تحقیق:

طرح پژوهش به لحاظ هدف از نوع پژوهش و توسعه، از لحاظ شیوه جمع آوری داده ها از نوع پژوهشهای توصیفی (غیرآزمایشی)، و از لحاظ اینکه به بررسی رابطه متغیرها می پردازد از نوع پژوهش های همبستگی است.

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه های دولتی، پیام نور و آزاد شهر قزوین در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ تشکیل می دهند. در این پژوهش با توجه به اینکه امکان دسترسی به اسامی کلیه دانشجویان شهر قزوین برای نمونه گیری تصادفی ساده میسر نگردید و همچنین حجم نمونه انتخاب شده (بر اساس جدول مورگان) ۴۵۰ نفری و عدم صدور مجوز از سوی دانشگاه های مربوطه برای دسترسی به دانشجویان در کلاسهای درسی تشکیل شده امکان نمونه گیری به صورت خوشه ای چند مرحله ای میسر نشد لذا به ناچار ۴۵۰ نفر از دانشجویان دختر و پسر دانشگاه های دولتی امام خمینی، پیام نور، آزاد بارجین و آزاد قزوین به صورت نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند.

ابزار گرد آوری اطلاعات

^۹.lomako

پرسشنامه سنجش صفات پنج گانه شخصیتی (NEO)

الف- توصیف آزمون

پرسشنامه شخصیتی NEOPI-R شامل ۲۴۰ سوال این پرسشنامه فرم کوتاهی نیز به نام (NEO-FFI) نیز دارد که یک پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی ۵ عامل اصلی شخصیت به کار می رود اگر وقت اجرای تست خیلی محدود باشد و اطلاعات کلی از شخصیت کافی باشد از این پرسشنامه استفاده می شود. از سوی دیگر اجرای این آزمون از نظر هزینه و زمان مقرون به صرفه است مقیاس های آن از اعتبار بالایی برخوردارند و همبستگی بین مقیاس ها زیاد است و از همه مهمتر این آزمون بر خلاف سایر آزمون های شخصیتی، انتقادات کمتری بر آن وارد شده است (گروسی^۱ فرشی، ۱۳۸۰).

ب- نمره گذاری

پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEO-FFI در تمام مواد یکسان نیست. به این معنی که در نمره گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره ۰ تعلق می گیرد. در حالی که برخی دیگر از مواد این فرم کوتاه به صورت عکس حالت گفته شده نمره گذاری می شوند. (گروسی فرشی، ۱۳۸۰).

پ - اعتبار و روایی آزمون NEO

در حال حاضر آزمون ۵ عاملی NEO کاربردی جهانی دارد و به منظور تحقیق به زبان های چکوسلواکی، عربی، هلندی، فرانسوی، آلمانی، ژاپنی، نروژی، لهستانی و سوئدی ترجمه شده است. پرسشنامه شخصیتی NEO-FFI توسط مک کری و کاستا روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۷۵ به دست آمده است. اعتبار درازمدت این پرسشنامه نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است. یک مطالعه طولانی ۶ ساله روی مقیاس های روان آزدگی خوبی، برون گرایی و باز بودن نسبت به تجربه، ضریب های اعتبار ۰/۶۸ تا ۰/۸۳ را در گزارش های شخصی و نیز در گزارش های زوج ها نشان داده است. ضریب اعتبار دو عامل سازگاری و باوجدانی به فاصله دو سال به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۶۳ بوده است (مک کری و کاستا، ۱۹۸۳ به نقل از گروسی فرشی، ۱۳۸۰). در هنجاریابی آزمون NEO که توسط گروسی فرشی (۱۳۸۰) روی نمونه ای با حجم ۲۰۰۰ نفر از بین دانشجویان دانشگاه های تبریز، شیراز و

¹.Garoosi

دانشگاه های علوم پزشکی این دو شهر صورت گرفت ضریب همبستگی ۵ بعد اصلی را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش کرده است. ضرایب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی روان آزدگی خویی، برون گرایی، باز بودن، ساز گاری و با وجدانی به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ به دست آمد. جهت بررسی اعتبار محتوایی این آزمون از همبستگی بین دو فرم گزارش شخصی (S) و فرم ارزیابی مشاهده گر (R)، استفاده شد، که حداکثر همبستگی به میزان ۰/۶۶ در عامل برون گرایی و حداقل آن به میزان ۰/۴۵ در عامل سازگاری بود. (گروسی فرشی، ۱۳۸۰).

پرسشنامه هوش هیجانی بار- آن^۱ (EQ-i)

اولین مقیاس هوش هیجانی بار- آن در سال ۱۹۸۰ با طرح این سوال که چرا بعضی مردم نسبت به بعضی دیگر در زندگی موفق ترند آغاز گردید. در این سال مولف مفهوم تعریف و اندازه ای از هوش غیر شناختی (بار- آن، ۱۹۸۸، ۱۹۹۲، ۱۹۹۶ a، ۱۹۹۶ c، ۱۹۹۷ a، ۱۹۹۷ b) ارائه کرد و پس از ۱۷ سال تحقیق اولین مقیاس هوش هیجانی ساخته شد. مقیاس هوش هیجانی او دارای پنج مقیاس یا جنبه (مهارت های درون فردی، مقابله با فشار، سازگاری و خلق کار) و پانزده خرده مقیاس است. پاسخ های آزمون نیز در روی یک مقیاس ۵ درجه ای در ردیف لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً مخالفم) تنظیم شده است مقیاس های آزمون عبارتند از:

خود آگاهی هیجانی^۲ توانایی آگاه بودن و فهم احساس خود. خود ابزاری^۳: توانایی ابراز احساسات، باورها و افکار صریح و دفاع از مهارت های سازنده و بر حق خود. عزت نفس^۴: توانایی آگاه بودن از ادراک خود، پذیرش خود و احترام به خود. خود شکوفایی^۵: توانایی درک ظرفیت های بالقوه و انجام چیزی که ی توان انجام داد، تلاش برای انجام دادن و لذت بردن. استقلال^۶: توانایی هدایت افکار و اعمال خود و آزاد بودن از تمایلات اجتماعی. همدلی^۷: توانایی آگاه بودن و درک احساسات دیگران و ارزش دادن به آن. مسئولیت پذیری اجتماعی^۸: توانایی بروز خود به عنوان یک عضو دارای حس همکاری، موثر و سازنده در گروه. روابط بین

^۱. Bar-on
Emotional self- Awareness(ES)
Assertiveness(AS)
Self Regard(SR)
Self- actualration(SA)
Indepedence(In)
Empathy(EM)
Social – Resransibility(RE)

فردی: توانایی ایجاد و حفظ روابط رضایت بخش متقابل که به وسیله نزدیکی عاطفی، صمیمیت، محبت کردن و محبت گرفتن توصیه می شود. **واقع گرایی:** توانایی سنجش و هماهنگی، بین چیزی که به طور هیجانی تجربه شده و چیزی که بطور واقعی وجود دارد. **انعطاف پذیری:**^۱ توانایی سازگار بودن افکار و رفتار با تغییرات محیط و موقعیت ها. **حل مساله:** توانایی تشخیص و تعریف مشکلات، به همان خوبی خلق کردن و تحقق بخشیدن راه حل های موثر و بالقوه. **تحمل فشار روانی:** توانایی مقاومت کردن در برابر رویدادها، موقعیت های فشار آوردن هیجانات قوی، بدون جادادن و یا رویارویی فعال و مثبت با فشار. **کنترل تکانش:** توانایی مقاومت در برابر یک تکانش، سابق یا فعالیت های آزمایشی و یا کاهش آنها، بدون جا زدن و یا رویارویی فعال و ثبت با فشار. **خوش بینی:**^۲ توانایی زیرکانه نگاه کردن به زندگی و تقویت نگرشهای مثبت، حتی در صورت بروز بدبختی و احساسات منفی. **شادمانی:** توانایی احساس خوشبختی کردن با زندگی خود، لذت بردن از خود و دیگران، داشتن احساسات مثبت، صریح، مفرح و شوخ.

مقیاس مهارت های درون فردی شامل خورده مقیاس های آگاهی هیجانی خودابرازی احترام به خود خودشکوفایی و استقلال است. مقیاس مهارت های بین فردی شامل خورده مقیاس های همدلی، مسئولیت پذیری اجتماعی و روابط بین فردی است. مقیاس مقابله با فشار (کنترل استرس) شامل خرده مقیاسهای تحمل استرس و کنترل تکانه است. مقیاس سازگاری شامل خرده مقیاس های انعطاف پذیری، حل مسئله و واقعیت سنجی است و مقیاس خلق کلی شامل خرده مقیاس های شادی و خوش بینی است (کیانی^۳ ۱۳۸۱). این پرسشنامه دارای ۹۰ سوال است که نخستین پرسشنامه فرا فرهنگی ارزیابی هوش هیجانی است. این آزمون در سه مرحله در ایران اجرا شده و پس از انجام برخی تغییرات در متن اصلی پرسشنامه، حذف یا تغییر بعضی سوالات و تنظیم مجدد سوالات هر مقیاس، پرسشنامه از ۱۱۷ سوال به ۹۰ سوال تقلیل یافت. و در مورد کیفیت روان سنجی آن نیز اقدامات لازم به عمل آمد که در سومین مرحله اجرا، تحلیل اطلاعات در حیطه های زیر انجام گرفت. (سموعی^۴ ۱۳۸۴).

پایایی آزمون

^۱- Flexibility (FL)

^۲ - Optimism(OP)

^۳.Kiani

^۴.Samoe

پایایی آزمون از طریق محاسبه آلفای کرونباخ

میزان آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰.۹۳٪ گزارش گردید این میزان (آلفای محاسبه شده در مرحله سوم) با آلفای محاسبه شده در مرحله دوم آزمون یکسان بدست آمده (سموعی^۱ ۱۳۸۴)

روایی: ۹ نوع مطالعات روایی بر روی (EQ-i) انجام شده است: روایی صوری، محتوای عاملی، سازه همگرا، واگرا، گرو ملاک، تشخیصی و پیش بین. این مطالعات روایی مخصوصاً به منظور بررسی اینکه آیا به نظر می آید (روایی صوری) که سوالات بخش های عمده حیطه ی هر مقیاس و حدود مقیاس را در بر دارند. (روایی محتوا) مشخص کردن این امر که ساختار اصلی پرسشنامه تا چه حد تایید شد. (روایی عامل) تعیین اینکه خرد مقیاس ها تا چه اندازه سازه مورد نظر را اندازه می گیرند، نه چیز دیگر را. (روایی سازه، همگرا، واگرا و گروه مرجع) سنجش قابلیت پرسشنامه در تشخیص و شناسایی افرادی که هوش هیجانی بالاتری دارند از افرادی که هوش هیجانی پایین دارند. (روایی تشخیصی) و اینکه آیا می توان رفتارهای هوشمندانه رفتاری هوشمندانه هیجانی را در آینده پیش بینی کرد. (روایی پیش بین) انجام شده اند (بار- آن و پارکر، ۲۰۰۰) از بین روایی های ذکر شده برای (EQ-i) پژوهش های زیادی روی روایی سازه صورت گرفته و نتایج روایی سازه (EQ-i) را با چند پرسشنامه نشان داده مانند: پرسشنامه افسردگی بک (۱۹۸۷)، پرسشنامه کنار آمدن استرس (اندلر و پارکر ۱۹۹۰) پرسشنامه شخصیتی آیزنک (۱۹۷۵) پرسشنامه هوش هیجانی میر، سالووی و کارسو، پرسشنامه چند وجهی شخصیت مینه سوتا (۱۹۸۹، MMPI-2) پرسشنامه ۵ عاملی (NED) (۱۹۹۱)، پرسشنامه ۱۶ عاملی شخصیت (FP ۱۶، ۱۹۷۰) مقیاس فرا خلق صفت (۱۹۹۵)، مقیاس آلکسی تایمیای تورنتو (۱۹۹۴)، چک لیست ۹۰ نشانه ای (SCI-90، ۱۹۷۳) مقیاس خود سنجی افسردگی زونگ (۱۹۶۵) (بار- آن و پارکر^۲، ۲۰۰۰).

روش اجراء و نمره گذاری (EQ-i)

ابزار (EQ) برای سنجش هوش هیجانی مورد ارزیابی قرار می گیرد این ابزار متشکل از عباراتی است که احساس، طرز تفکر و نحوه رفتار را در موقعیت های گوناگون توصیف می کند. آزمودنی با خواندن هر عبارت، میزان هاهنگی یا عدم هماهنگی خود را با خصوصیات توصیف شده بر روی مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از ۵ به یک (کاملاً موافقم و کاملاً مخالفم) و در بعضی سوالات با محتوای منفی یا معکوس از یک به ۵

¹.Samoe

².Bar-on&Parker

(کاملاً موافقم و کاملاً مخالفم) انجام می شود. ۹ نمره کل هر مقیاس برابر مجموع نمرات هر یک از سؤالات آن مقیاس و نمره کل آزمون برابر با مجموع نمرات ۱۵ مقیاس می باشد. کسب امتیاز بیشتر در این آزمون، نشانگر موفقیت برتر فرد در مقیاس مورد نظر یا در کل آزمون و برعکس می باشد. مثلاً کسب امتیاز بالاتر در مقیاس خود ابرازی نشان دهنده، خود ابرازی بیشتر در فرد است. این پرسشنامه برای گروه های هدف از سن ۱۸ سال تا سنین بالاتر، مشروط به این که از حد متعارفی از تحصیلات (حداقل دیپلم) برخوردار باشند قابل اجراست و در دو جنس زن و مرد کاربرد دارد.

مدل های آماری و روش های تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش پس از جمع آوری داده ها از طریق پرسشنامه، ابتدا برای توصیف داده ها از روش های آمار توصیفی (میانگین، میانه، نما، انحراف معیار و ...) استفاده شد سپس برای رد یا تأیید فرض های آماری از آزمون های رگرسیون خطی چند متغیره، آزمون همبستگی پیرسون، مدل سازی معادلات ساختاری و بررسی برازش مدل با داده ها و تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد به این صورت که :

۱. برای بررسی روایی محتوایی آزمون از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) لاوشه استفاده شد.
۲. برای بررسی پایایی پرسشنامه از روش آماری آلفای کرونباخ استفاده شد.
۳. برای بررسی روایی ملاکی همزمان آزمون از روش آماری رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شد.
۴. برای بررسی روایی سازه پرسشنامه از مدل یابی معادلات ساختاری و روش آماری تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد.

مراحل ساخت آزمون

مرحله اول: تعیین هدف های تهیه آزمون

هدف از ساخت پرسشنامه بازتاب هیجانی که محقق طی پژوهش های قبلی خود با موضوع بررسی رابطه شخصیت و هوش هیجانی در جامعه همین پژوهش و با نمونه ۵۰ نفر به آن رسید شناسایی و درجه بندی رفتارهای هیجانی و غیر منطقی در برخی افراد می باشد. هدف از ساخت این آزمون آن است که میزان بازتابهای

هیجانی افراد را شناخته و سؤالاتی که افراد خاص با شخصیتی خاص را تحریک می کند شناسایی نموده تا روانشناسان بتوانند از این سؤالات برای تحریک افراد در جهت نیل به پیگیری فرآیندهای درمان از آن استفاده نمایند. هدف دوم نیز درجه بندی هیجانات افراد برای استخدام در مشاغلی است که رفتار هیجانی در آن مخرب و آسیب زننده است به طور کلی هدف از ساخت این پرسشنامه، اندازه گیری میزان گفتارها و رفتارهای هیجانی افراد است.

مرحله دوم: تهیه محتوای آزمون

در این مرحله تعداد ۲۷۰ سؤال بر مبنای نظریه شخصیتی ۹ وجهی ایناگرام که توسط گرجیوف ارائه شده است تهیه شد که تمام جنبه های شخصیت ۹ وجهی را شامل می شد. در واقع این سؤالات تمام محتوای آزمون که می بایست بررسی شود را در بر می گرفت.

مرحله سوم: تهیه پرسش های آزمون

با در نظر گرفتن اهداف آزمون و با توجه به مراحل تهیه محتوای آزمون شامل الف) مرور ادبیات در زمینه اهداف آزمون، ب) نظر کارشناسان متخصص درباره موضوع، و ج) محتوای ابعاد و سؤالات آزمون های مشابه، سؤالات منتخب آزمون که در مجموع ۹۱ سؤال بود در این مرحله تهیه شده و ۳ بار مورد بررسی و تجدید نظر قرار گرفت.

مرحله چهارم: بررسی روایی محتوایی سؤالات

برای بررسی روایی محتوایی آزمون به شیوه زیر عمل شده است:

شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR): این شاخص توسط لاوشه^۱ (۱۹۸۷) طراحی شده است. جهت محاسبه این شاخص از نظرات کارشناسان متخصص در زمینه محتوای آزمون مورد نظر استفاده می شود و با توضیح اهداف آزمون برای آن ها و ارائه تعاریف عملیاتی مربوط به محتوای سؤالات به آن ها، از آن ها خواسته می شود تا هریک از سؤالات را بر اساس طیف سه بخشی لیکرت «گویه ضروری است»، «گویه مفید است ولی ضروری نیست» و «گویه ضرورتی ندارد» طبقه بندی کنند. سپس بر اساس فرمون زیر، نسبت روایی محتوایی محاسبه می شود:

^۱.Lovshe

تعداد کل متخصصین

- تعداد متخصصینی که گزینه ضروری را انتخاب کرده اند

۲

CVR=

تعداد کل متخصصین

۲

بر اساس تعداد متخصصینی که سؤالات را مورد ارزیابی قرار داده اند، حداقل مقدار CVR قابل قبول می بایست بر اساس جدول نمرات بحرانی باشد. سؤالاتی مقدار CVR محاسبه شده برای آن ها کمتر از میزان مورد نظر با توجه به تعداد متخصصین ارزیابی کننده سؤال باشد، بایستی از آزمون کنار گذاشته شوند به علت اینکه بر اساس شاخص روایی محتوایی، روایی محتوایی قابل قبولی ندارند. در این مرحله تعداد ۹۱ سؤال آزمون در اختیار ۲۰ نفر از اساتید روانشناسی دانشگاه های استان قزوین قرار گرفت و هر یک از این اساتید به روش فوق به سؤالات پاسخ گفتند که نتایج آن جمع آوری و نتیجه محاسبات نیز ارائه شده است. (سؤالاتی که روایی محتوایی نداشتند در این مرحله حذف گردیدند) در مجموع ۱۹ سؤال مقدار CVR کمتر از ۰/۴۲ داشتند که حذف شده و ۷۲ سؤال باقی ماند.

مرحله پنجم: اجرای اولیه آزمون

در این مرحله تعداد ۷۲ سؤال که روایی محتوایی داشتند روی ۱۰۰ نفر از دانشجویان شهر قزوین به صورت نمونه گیری در دسترس انجام شد و پرسشنامه ها جمع آوری و نمره گذاری شده و داده ها در برنامه Spss 22 ثبت گردید.

مرحله ششم: اجرای اصلی روی گروه هدف

در این مرحله تعداد ۷۲ سؤال روی ۴۵۰ نفر از دانشجویان شهر قزوین که به صورت نمونه گیری در دسترس انتخاب شده بودند انجام شد. شایان ذکر است که ۱۰۰ نفر اول این نمونه همان ۱۰۰ نفری بودند که اجرای اولیه آزمون روی آنها انجام شد.

مرحله هفتم: بررسی پایایی آزمون ساخته شده

روش بازآزمایی

برای بررسی پایایی آزمون از روش بازآزمایی استفاده شد به این صورت که رابطه نمرات ۱۰۰ نفر اول نمونه با همان ۱۰۰ نفر که اجرای اولیه روی آنها صورت گرفت از طریق مدل

همبستگی پیرسون بررسی شد که از مجموع ۷۲ سؤال، سؤالاتی که پایایی بازآزمایی نداشتند حذف گردید و ۶۴ سؤال باقی ماند.

روش بررسی همسانی درونی (آلفای کرونباخ)

برای بررسی پایایی پرسشنامه و مؤلفه های ۹ گانه آن، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد به این صورت که ابتدا ضریب آلفای هریک از ۹ مؤلفه و سپس ضریب آلفای کل پرسشنامه قبل از حذف سؤالاتی که پایایی یا روایی محتوایی ندارند محاسبه شد سپس ضریب آلفای هریک از ۹ مؤلفه و ضریب آلفای کل پرسشنامه بعد از حذف سؤالاتی که پایایی یا روایی محتوایی ندارند محاسبه گردید.

مرحله هشتم: بررسی روایی ملاکی همزمان آزمون ساخته شده

روایی ملاکی همزمان

در این مرحله چون همزمان با اجرای اصلی آزمون، آزمون شخصیتی نئو فرم کوتاه نیز توسط اعضای نمونه تکمیل شده بود، روایی ملاکی همزمان آزمون با آزمون نئو فرم کوتاه از طریق مدل همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد بین آزمون بازتاب هیجانی و آزمون نئو رابطه وجود دارد بنابراین آزمون دارای روایی ملاکی همزمان با آزمون نئو می باشد. همچنین روایی ملاکی همزمان آزمون با آزمون هوش هیجانی بار-ان نیز از طریق مدل رگرسیون خطی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد بین کلیه مؤلفه های آزمون بازتاب هیجانی با هوش هیجانی رابطه وجود دارد بنابراین آزمون دارای روایی ملاکی همزمان با آزمون هوش هیجانی بار-ان می باشد.

مرحله نهم: بررسی روایی سازه (ساختار عاملی آزمون)

تجزیه و تحلیل سوالات با روش تحلیل عاملی تاییدی:

در این مرحله برای بررسی بارهای عاملی سؤالات با دیگر سؤالات تیپ شخصیتی مربوطه، از مدل یابی معادلات ساختاری با استفاده از برنامه IBM Spss Amos 22 استفاده شد و برای این منظور دو مدل طراحی شد و برآزش هر یک از مدل ها با داده های حاصل از پرسشنامه بررسی شد و مدلی که برآزش بهتری داشت انتخاب شد و سپس بارهای عاملی سؤالات مورد بررسی قرار گرفت.

یافته های پژوهش:

جدول شماره ۱: فراوانی و فراوانی درصدی متغیرهای جمعیت شناختی

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۲۳۶	٪۵۲/۴۴
مرد	۲۱۴	٪۴۷/۵۵
طبقات تحصیلات	فراوانی	درصد
دکتری	۱۳	٪۲/۸۸
فوق لیسانس	۳۷	٪۸/۲۲
لیسانس	۲۶۴	٪۵۸/۶۷
فوق دیپلم	۱۳۶	٪۳۰/۲۲
طبقات سن	فراوانی	درصد
۳۵ و بالاتر از ۳۵	۶۶	٪۱۴/۶۷
۳۱-۳۵	۱۰۲	٪۲۲/۶۷
۲۶-۳۰	۱۵۸	٪۳۵/۱۱
۲۰-۲۵	۱۲۴	٪۲۷/۵۶
طبقات محل تحصیل	فراوانی	درصد
دانشگاه امام خمینی	۸۷	٪۱۹/۳۳

دانشگاه پیام نور	۱۷۶	٪۳۹/۱۱
دانشگاه آزاد قزوین	۵۲	٪۱۱/۵۶
دانشگاه آزاد باراجین	۱۳۵	٪۳۰
مجموع	۴۵۰	٪۱۰۰

بررسی سؤالات پژوهش:

پرسش یکم: آیا پرسشنامه بازتاب هیجانی از روایی محتوایی برخوردار است؟

برای بررسی روایی محتوایی پرسشنامه بازتاب هیجانی، بر مبنای نظریه ایناگرام خصیصه ای که توسط هریک از سؤالات آزمون سنجیده می شد جلوی سؤال نوشته شده و در اختیار تعداد ۲۰ نفر از اساتید روانشناسی دانشگاه های امام خمینی، پیام نور و آزاد قزوین قرار گرفت و پاسخنامه ای با ۴ گزینه ۱. کاملاً ضروری است (نمره ۱) ۲. مفید است اما ضروری نیست (نمره ۲) ۳. غیر ضروری است (نمره ۳) ۴. توضیحات، تهیه و توسط این اساتید تکمیل گردید سپس برای بررسی روایی محتوایی از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) لاوشه استفاده شده است.

جدول شماره ۲: جدول محاسبه مقدار CVR (شاخص نسبت روایی محتوایی) برای کلیه سؤالات آزمون

هر	مقدار CVR	پیشرفت	مقدار CVR	رمانتیک	مقدار CVR	دانش	مقدار CVR	وفاطلب	مقدار CVR	خوش	مقدار CVR	مدیریت
سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات	سؤالات
۱	۰/۵۴	۱	۰/۴۳	۱	۰/۰۸	۱	۰/۵۴	۱	۰/۵۴	۱	۰/۶۹	۱
۲	۰/۴۳	۲	۰/۸۵	۲	۱	۲	۰/۸۵	۲	۰/۸۵	۲	۰/۴۴	۲
۳	۰/۶۹	۳	-۰/۲۳	۳	۰/۴۳	۳	۱	۳	۰/۵۴	۳	۰/۵۴	۳
۴	۰/۵۴	۴	۰/۶۹	۴	۰/۵۴	۴	۰/۶۹	۴	۰/۵۴	۴	۰/۸۵	۴
۵	-۰/۲۳	۵	۱	۵	۰/۴۳	۵	۰/۶۹	۵	۰/۸۵	۵	-۰/۶۹	۵
۶	-۰/۰۸	۶	-۰/۳۸	۶	۰/۵۴	۶	۰/۸۵	۶	۰/۵۴	۶	۰/۴۳	۶
۷	۰/۶۹	۷	۰/۵۴	۷	-۰/۳۸	۷	-۰/۵۴	۷	-۰/۰۸	۷	۰/۸۵	۷
۸	۰/۸۵	۸	۰/۶۹	۸	۰/۵۴	۸	۰/۶۹	۸	۰/۶۹	۸	۰/۴۴	۸
۹	۰/۶۹	۹	-۰/۵۴	۹	۰/۸۵	۹	۰/۶۹	۹	۱	۹	۰/۶۹	۹
۱۰	۰/۰۸	۱۰	۰/۶۹	۱۰	۰/۶۹	۱۰	۰/۴۳	۱۰	-۰/۲۴	۱۰	۰/۵۴	۱۰

همان طور که از جدول فوق مشخص است با توجه به اینکه نمره حداقل مقدار CVR قابل قبول با حجم نمونه ۲۰ نفر برابر ۰/۴۲

است، مقدار CVR ۱۹ سؤال از مجموع ۹۱ سؤال کمتر از حداقل مقدار CVR قابل قبول می باشد لذا این ۱۹ سؤال به دلیل نداشتن روایی محتوایی از آزمون حذف گردیدند. اما برای بقیه سؤالات با توجه به اینکه مقدار CVR ۷۲ سؤال از مجموع ۹۱ سؤال بیشتر از حداقل مقدار CVR قابل قبول می باشد می توان گفت این ۷۲ سؤال دارای روایی محتوایی می باشند.

پرسش دوم: آیا آزمون بازتاب هیجانی از پایایی قابل قبولی برخوردار است؟

برای بررسی پایایی پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد به این صورت که ابتدا ضریب آلفای هریک از ۹ مؤلفه و سپس ضریب آلفای کل پرسشنامه قبل از حذف سؤالاتی که پایایی یا روایی محتوایی ندارند محاسبه شد سپس ضریب آلفای هریک از ۹ مؤلفه و ضریب آلفای کل پرسشنامه بعد از حذف سؤالاتی که پایایی یا روایی محتوایی ندارند محاسبه شد.

جدول شماره ۳: میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب آلفای کرونباخ برای هریک از مؤلفه ها

مؤلفه ها	میانگین	انحراف استاندارد	ضرایب آلفا قبل از حذف سؤال	ضرایب آلفا پس از حذف سؤال	تعداد سؤالات مؤلفه ها قبل از حذف سؤال
کمال طلب	۲۳/۰۰۷	۳/۸۳۶	۰/۲۷۶	۰/۵۴۸	۸
مهر طلب	۱۸/۱۲۴	۴/۳۴۳	۰/۵۶۲	۰/۷۲۱	۷
پیشرفت طلب	۱۷/۶۰۲	۴/۳۶۶	۰/۸۳۶	۰/۸۷۹	۷
رمانتیک	۲۱/۸۲۰	۵/۲۵۴	۰/۷۳۸	۰/۸۰۴	۸
دانش طلب	۲۴/۴۷۸	۵/۴۹۸	۰/۷۶۹	۰/۸۰۲	۹
وفاطلب	۲۰/۳۶۲	۴/۸۸۹	۰/۶۹۵	۰/۸۶۳	۷
خوش گذران	۲۰/۶۱۶	۴/۶۸۱	۰/۸۰۴	۰/۹۱۲	۹
مدیریت طلب	۲۱/۳۲۹	۴/۴۱۴	۰/۶۷۸	۰/۷۸۵	۷
صلح طلب	۲۶/۷۵۸	۵/۴۲۴	۰/۸۱۷	۰/۸۷۲	۹
ضریب آلفا برای کل پرسشنامه قبل از حذف سؤال: ۰/۶۸۲					
ضریب آلفا برای کل پرسشنامه پس از حذف سؤال (پرسشنامه اصلی): ۰/۸۰۸					

همان طور که در جدول فوق نشان داده شده است ضرایب آلفای کرونباخ برای کلیه مؤلفه ها ابتدا قبل از حذف سؤالات در

مراحل مختلف آزمون محاسبه و همچنین پس از حذف سؤالات در کلیه مراحل ساخت پرسشنامه محاسبه شده است. ضریب آلفا برای تیپ شخصیتی خوش گذران ۰/۹۱۲ بیشتر از بقیه است و ضریب آلفا برای تیپ شخصیتی کمال طلب ۰/۵۴۸ کمتر از بقیه است، چون ضرایب آلفای کرونباخ برای همه مؤلفه ها به جز مؤلفه کمال طلب بیشتر از ۰/۷ می باشد بنابراین ضرایب آلفای کرونباخ برای همه مؤلفه ها به جز مؤلفه کمال طلب قابل قبول است.

پرسش سوم: آیا آزمون بازتاب هیجانی از روایی ملاکی همزمان برخوردار است.

برای محاسبه روایی ملاکی همزمان آزمون، پس از اجرای اصلی پرسشنامه بازتاب هیجانی، پرسشنامه نئو فرم ۶۰ سؤالی نیز روی افراد نمونه انجام شد که پس از تکمیل پرسشنامه توسط افراد نمونه رابطه ۹ عامل آزمون بازتاب هیجانی با ۵ عامل شخصیت نئو فرم ۶۰ سؤالی با استفاده از مدل همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت که نتایج آن در جدول زیر نمایش داده شده است.

جدول شماره ۴: ماتریس همبستگی بین ۹ عامل آزمون بازتاب هیجانی با ۵ عامل شخصیتی نئو

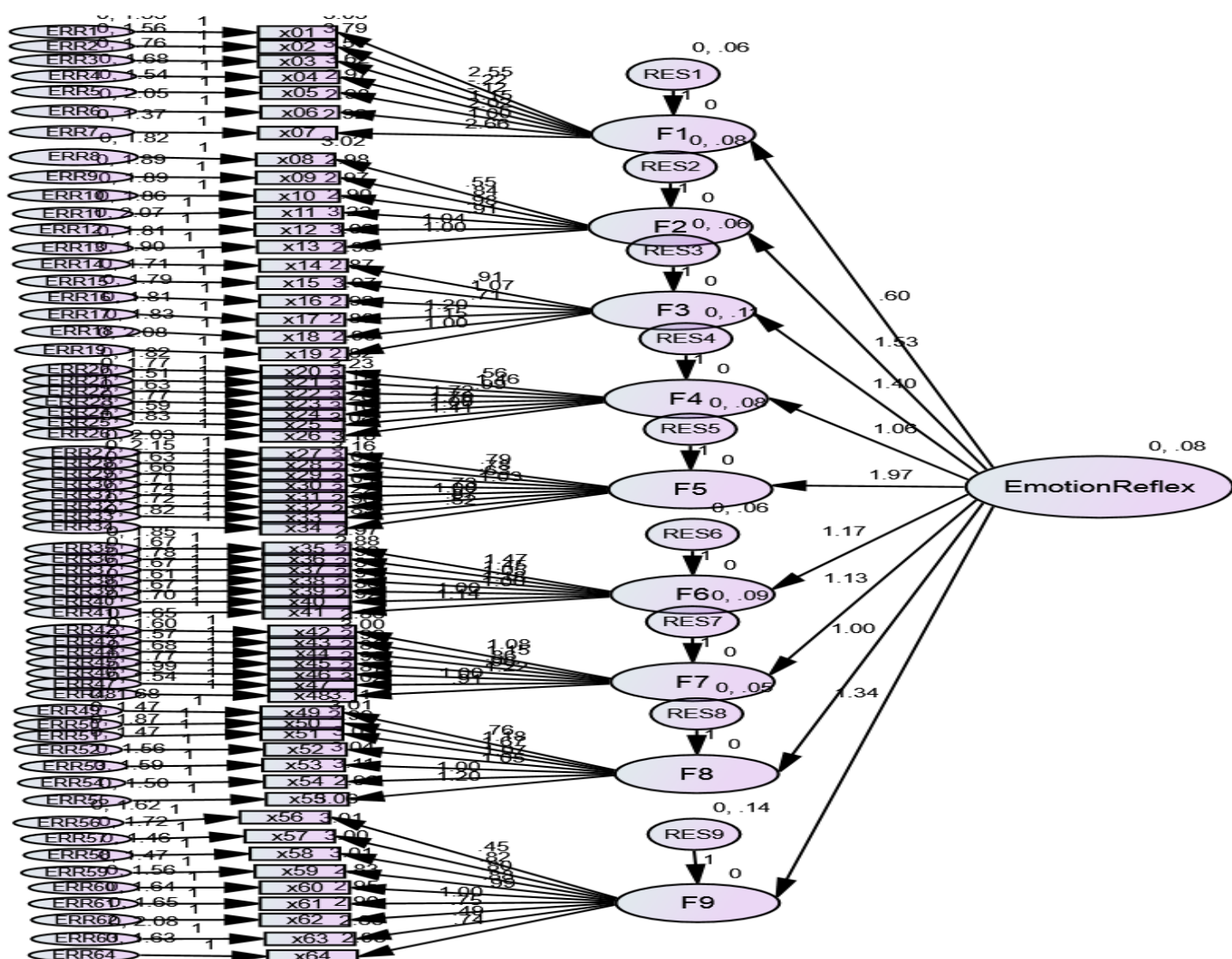
با وجدان بودن	دلپذیری	انعطاف پذیری	برون گرایی	روان رنجور خویی		
۰/۰۹۲-	۰/۰۰۸-	۰/۰۸۳	۰/۰۳۶	۰/۱۵۰**	ضریب همبستگی	طلب کمال تیپ
۰/۳۱۰*	۰/۰۱۴	۰/۰۶۲	۰/۰۰۳	۰/۰۰۹	ضریب همبستگی	مهر طلب تیپ
۰/۰۳۸-	۰/۰۲۳-	۰/۱۲۱*	۰/۰۰۸	۰/۰۴۲	ضریب همبستگی	جو موفقیت تیپ
۰/۱۲۰*	۰/۰۳۶-	۰/۰۴۰	۰/۰۳۵-	۰/۰۴۲-	ضریب همبستگی	رومانتیک تیپ
۰/۳۲۹**	۰/۰۸۷-	۰/۰۶۱	۰/۰۰۶-	۰/۰۳۳-	ضریب همبستگی	طلب دانش تیپ
۰/۰۰۹-	۰/۰۱۷-	۰/۱۰۵*	۰/۰۵۵-	۰/۰۰۲-	ضریب همبستگی	طلب وفا تیپ
۰/۰۵۷-	۰/۳۷۵**	۰/۰۶۹	۰/۰۴۴-	۰/۰۰۶-	ضریب همبستگی	طلب رفاه تیپ
۰/۰۲۲-	۰/۰۶۶	۰/۰۱۷-	۰/۴۳۲**	۰/۱۰۰-	ضریب همبستگی	طلب مدیریت تیپ
۰/۰۹۷*	۰/۰۲۵	۰/۰۸۷	۰/۰۷۴-	۰/۰۱۸-	ضریب همبستگی	طلب صلح تیپ

باتوجه به اینکه بین ۷ عامل از ۹ عامل آزمون بازتاب هیجانی با آزمون ۵ عاملی شخصیت نئو رابطه مثبت وجود دارد می توان نتیجه گرفت که آزمون بازتاب هیجانی از روایی ملاکی همزمان از نوع همگرا با آزمون نئو برخوردار است.

پرسش چهارم: آیا آزمون بازتاب هیجانی از روایی سازه برخوردار است؟

برای بررسی روایی سازه پرسشنامه، پس از اجرای اصلی پرسشنامه بازتاب هیجانی روی ۴۵۰ نفر از دانشجویان شهر قزوین پرسشنامه ها جمع آوری شده و پس از نمره گذاری، داده های آن وارد برنامه SPSS 22 شد. سپس برای مدل سازی معادلات ساختاری در داده های پرسشنامه ای از نرم افزار Amos 22 استفاده شد که با توجه به سؤالات باقیمانده پرسشنامه برای هر یک از تیپ های شخصیتی ۹ گانه، مدل معادله ساختاری برای داده های آزمون بازتاب هیجانی طراحی شد و سپس نیکویی برازش مدل با توجه به داده ها مورد آزمون قرار گرفت که نتایج آن در جداول زیر نمایش داده شده است.

جدول شماره ۵: مدل معادلات ساختاری برای داده های حاصل از پرسشنامه بازتاب هیجانی

برای بررسی بارهای عاملی هریک از سؤالات آزمون، از مدل رگرسیون خطی که از هریک از مؤلفه های ۹ گانه شخصیت به سمت سؤال مورد نظر حرکت می کند (مسیر رگرسیون بین سؤالات تشکیل دهنده آن عامل با سؤال مورد نظر) استفاده شده است که برای معنی دار بودن بار عاملی (داشتن بار عاملی برای هریک از سؤالات آزمون) مقدار بحرانی (C.R) باید بزرگتر از $0/05$ که برابر $1/96 \pm$ است باشد و سطح معنی داری نیز باید از مقدار $0/05$ کوچکتر باشد. همان طور که در جدول فوق مشخص شده است سؤالات $x03$ ، $x02$ از تیپ شخصیتی کمال طلب و سؤال $x56$ از تیپ شخصیتی صلح طلب دارای مقدار بحرانی (C.R) $-0/802$ ، $-0/548$ و $1/68$ هستند که از $1/96 \pm$ کوچکتر هستند و سطح معنی داری $0/422$ ، $0/584$ و $0/62$ که از $0/05$ بزرگتر هستند می باشد بنابراین می توان نتیجه گرفت که بار عاملی آنها معنی دار نبوده و این سؤالات بار عاملی ضعیفی دارند که می بایست از آزمون حذف شوند اما در مورد بقیه سؤالات چون مقدار بحرانی (C.R) آنها از

$\pm 1/96$ یزرگتر و سطح معنی داری آنها از $0/05$ کوچکتر بود بنابراین بار عاملی بدست آمده برای آنها معنی دار بوده و این سؤالات بار عاملی خوبی دارند. همچنین کلیه مؤلفه های ۹ گانه با شخصیت دارای بار عاملی معنی دار هستند بنابراین می توان نتیجه گرفت این فرض که می گوید این ۹ عامل، شخصیت فرد را می سنجند صحیح است.

جدول شماره ۶ : جدول محاسبه حداقل اختلاف بین مدل و داده ها

مدل	تعداد پارامترهای قابل برآورد (NPAR)	حداقل اختلاف (خی دو) (CMIN)	درجه آزادی (DF)	سطح معنی داری P	شاخص برازش ذهنی (CIMIN/DF)
مدل فرضی	۲۰۱	۲۵۷/۸۵	۱۹۴۳	۰/۴۱۲	۱/۳۲
مدل اشباع شده	۲۱۴۴	۰/۰۰	۰		
مدل مستقل	۶۴	۴۱۶۲/۴۰	۲۰۸۰	۰/۰۰	۶/۰۱

با توجه به اینکه مقدار خی دو برابر $257/85$ است و سطح معنی داری ($0/412$) که از مقدار $0/05$ یزرگتر است می توان نتیجه گرفت که ساختار کوواریانس مدل به طور معناداری از ساختار کوواریانس مشاهده شده معنی دار نیست و با توجه به مقدار محاسبه شده خی دو یا کای اسکور می توان نتیجه گرفت مدل تدوین شده باعث شده است که تا حد زیادی از مقدار کای اسکور یک مدل مستقل کاسته شود بنابراین برازش داده ها نسبت به مدل فرضی کاملاً مناسب است و مدل طراحی شده برای داده های حاصل از پرسشنامه مناسب می باشد.

پرسش پنجم: آیا بین مؤلفه های ۹ گانه پرسشنامه بازتاب هیجانی با هوش هیجانی دانشجویان رابطه وجود دارد؟

برای آزمون این فرضیه رابطه هوش هیجانی (نمرات پرسشنامه هوش هیجانی بار-ان) با ۹ مؤلفه شخصیت در افراد نمونه از طریق مدل رگرسیون خطی چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج نشان داد که سطح معنی داری برای کلیه متغیرها کوچکتر از $0/05$ است بنابراین برای کلیه رابطه ها با هوش هیجانی فرض صفر رد شده و فرض خلاف تایید می شود به این معنی که بین تمامی مؤلفه های ۹ گانه شخصیت و هوش هیجانی رابطه وجود دارد و چون نوع رابطه در تمام متغیرها منفی است هر اندازه نمرات بازتاب هیجانی افراد در مؤلفه های شخصیت افزایش یابد نمرات هوش هیجانی کاهش می یابد و برعکس هر اندازه نمرات بازتاب هیجانی افراد در مؤلفه های شخصیت کاهش یابد نمرات هوش هیجانی افزایش می یابد. هنجارهای آماری در دانشجویان نیز محاسبه گردید که در ابتدای پرسشنامه موجود است.

جدول شماره ۷ : محاسبه نقاط برش مؤلفه های ۹ گانه پرسشنامه بازتاب هیجانی

سؤال پرسشنامه بازتاب هیجانی	انحراف استاندارد میانگین	نمره برش سؤالات شخصیت	میانگین نمرات افراد داری هوش هیجانی پایین	نمره برش سؤالات بازتاب هیجانی	تیپ شخصیتی	نمره برش بازتاب هیجانی
اصول اخلاقی در زندگی برایم از اهمیت ویژه ای برخوردار است	۰/۰۶۷	۲/۵	۳/۳۴۷	۲/۶۳۴	کمال طلب	۱۰ ۱۰/۵۳۶ ≅ 11
از کلمات همه و هیچ به ندرت استفاده می کنم چون دنیا را رنگی می بینم نه سیاه و سفید	۰/۰۶۵	۲/۵	۲/۲۸۲	۲/۶۳۰		
تمایلی به قضاوت در مورد رفتارهای دیگران ندارم	۰/۰۶۹	۲/۵	۳/۰۸۶	۲/۶۳۸		
تمایل ندارم در کار دیگران دخالت کنم و دخالت در کار دیگران را ناشایست می دانم	۰/۰۶۷	۲/۵	۲/۹۵۶	۲/۶۳۴		
نسبت به انسانهای دیگر بی تفاوت نیستم و غم و شادی دیگران برایم اهمیت دارد	۰/۰۶۸	۲/۵	۳/۳۹۱	۲/۶۳۶	مهرطلب	۱۰ ۱۰/۵۴۶ ≅ 11
معتقدم باید از افکار بسته دوری جست و به مسائل از بالا نگاه کرد	۰/۰۶۹	۲/۵	۳/۸۴۷	۲/۶۳۸		
برای کمک به دیگران و شاد کردن آنان از چیزهایی که برایم ارزش مادی دارند گذشت می کنم	۰/۰۶۸	۲/۵	۳/۴۱۳	۲/۶۳۶		
نسبت به افراد موفق حسادت نمی کنم	۰/۰۷۲	۲/۵	۲/۹۴۳	۲/۶۳۶		
به توانایی های خود اعتماد دارم و فکر می کنم توان انجام بسیاری از کارها را دارم	۰/۰۶۸	۲/۵	۳/۸۰۴	۲/۶۳۶	موفقیت طلب	۱۲/۵ ۱۳/۱۷۸ ≅ 13
فکر می کنم من به کار و وظیفه خود تسلط کافی دارم	۰/۰۶۸	۲/۵	۳/۶۳۰	۲/۶۳۲		
در کارها وارد مسائل احساسی و عاطفی نمی شوم و سعی می کنم با واقعیت روبرو شوم	۰/۰۶۶	۲/۵	۲/۲۸۲	۲/۶۳۰		
اصولا در بیشتر فعالیت هایی که انجام می دهم ظاهرسازی ندارم و برای ساکت کردن دیگران تظاهر به انجام آن کار نمی کنم	۰/۰۶۵	۲/۵	۳/۶۵۲	۲/۶۳۸		
برای پیروزی در رقابتها بیش از حد تلاش نمی کنم و دست به هر کاری نمی زنم	۰/۰۶۹	۲/۵	۲/۷۷۸	۲/۶۴۲		
به نوآوری بسیار علاقه دارم و سعی می کنم در حل مسائل مختلف راه حل نو و جدید بیآورم و از روش های قدیمی اصلا استفاده نمی کنم	۰/۰۶۹	۲/۵	۳/۰۸۶	۲/۶۴۰	رومانتیک	۱۵ ۱۵/۸۱۴ ≅ 16

			۲/۶۲۴	۳/۳۲۶	۲/۵	۰/۰۷۱	در کارهای هنری مهارت دارم و عضو خانواده بزرگ هنرمندان هستم
			۲/۶۴۰	۲/۸۸۲	۲/۵	۰/۰۶۵	فکر می کنم تاکنون کمتر موجب رنجش دیگران شده ام و از این رو اصلا احساس گناه نمی کنم
			۲/۶۴۴	۳/۱۰۸	۲/۵	۰/۰۷۰	روابط اجتماعی گسترده ای دارم و بیشتر وقتم را به جای انزوایی با دیگران سپری می کنم
			۲/۶۲۶	۳/۷۱۷	۲/۵	۰/۰۶۲	ثبات اقتصادی در زندگی من وجود دارد و مشکلات اقتصادی اندکی دارم
			۲/۶۴۰	۴/۰۸۶	۲/۵	۰/۰۷۰	از دیگران انتظار کمک ندارم، آنها هیچ دینی نسبت به ما ندارند
۲۱/۰۸۲ ≅ 21	۲۰	دانش طلب	۲/۶۴۲	۴/۰۴۳	۲/۵	۰/۰۷۲	در مسائل کنجکاوی زیادی دارم و برای حل یک مسئله آن را به مسائل کوچکتر تقسیم می کنم و سپس به حل آنها می پردازم
			۲/۶۴۶	۳/۷۳۹	۲/۵	۰/۰۶۳	دوست دارم دوره های مختلف آموزشی را بگذرانم و تا جایی که می توانم به اطلاعاتم اضافه کنم
			۲/۶۲۶	۳/۷۶۰	۲/۵	۰/۰۷۰	تفکرات من نه در زمان گذشته و نه در زمان آینده قرار دارد بلکه در زمان حال سیر می کنم و آنچه که اکنون و حالا رخ میدهد برایم اهمیت دارد
			۲/۶۳۶	۳/۶۵۲	۲/۵	۰/۰۷۱	بی گدار به آب نمی زنم و بدون محاسبه منطقی اقدامی انجام نمیدهم
			۲/۶۳۰	۳/۶۷۳	۲/۵	۰/۰۷۳	افسانه گو و خیال پرداز خوبی نیستم
			۲/۶۳۸	۳/۶۳۰	۲/۵	۰/۰۶۳	توانایی انجام بسیاری از کارها را ندارم و بعضی از دوستانم در خیلی از کارها توانایی بهتری از من دارند
			۲/۶۳۴	۳/۴۱۳	۲/۵	۰/۰۶۸	مثبت اندیش هستم و به نیمه پر لیوان توجه می کنم
			۲/۶۳۰	۳/۵۶۵	۲/۵	۰/۰۶۵	از برادر گرفتن به کار دیگران متنفرم و این کار را دوست ندارم
۱۸/۴۲ ≅ 18	۱۷/۵	وفا طلب	۲/۶۴۰	۳/۸۴۷	۲/۵	۰/۰۶۹	به هر شکل ممکن به تعهداتم وفادارم و به آنها عمل می کنم
			۲/۶۳۴	۳/۳۶۹	۲/۵	۰/۰۶۷	کمک به هموعان را دوست دارم و تا جایی که می توانم به آنان کمک می کنم
			۲/۶۳۲	۳/۰۴۳	۲/۵	۰/۰۶۵	وقتی در جمعی صحبت می کنم آنها مشتاقانه به سخنانم گوش میدهند
			۲/۶۳۰	۳/۲۸۲	۲/۵	۰/۰۷۰	مسئولیت اشتباهاتم را می پذیرم و از قبول مسئولیت های سنگین ترسی ندارم چون از عهده مسئولیت هایم بر می آیم
			۲/۶۲۶	۳/۲۶۰	۲/۵	۰/۰۶۷	مشغله فکری برای من چگیری و شکار تخلفات دیگران ندارم
			۲/۶۲۸	۳/۲۸۲	۲/۵	۰/۰۶۶	انتقادپذیرم و از جبهه گیری در برابر انتقادها خود داری می کنم

			۲/۶۳۰	۳/۱۹۵	۲/۵	۰/۰۶۵	زود رنج هستم و خیلی زود عصبانی می شوم
۱۸/۴۰۸ ≅ 18	۱۷/۵	رفاه طلب	۲/۶۳۰	۳/۳۴۷	۲/۵	۰/۰۶۳	تفریح و خوش گذرانی از علایق من در زندگی است
			۲/۶۲۸	۳/۱۵۲	۲/۵	۰/۰۶۴	تقریباً هرزمانی دوستانم به من پیشنهاد رفتن به تفریح و خوشگذرانی بدهند رد نمی کنم
			۲/۶۲۴	۳/۱۹۵	۲/۵	۰/۰۶۵	مزه پرانی در گفتارم زیاد است و به اعتقاد دیگران فرد بامزه و بزله گویی هستم
			۲/۶۲۸	۳/۳۰۴	۲/۵	۰/۰۶۵	کشف علت اتفاقات مختلف برایم لذت بخش است چون به کشف روابط بین پدیده ها علاقه مند هستم
			۲/۶۳۶	۳/۲۶۰	۲/۵	۰/۰۶۴	در کارم تمرکز دارم، آرامش خوبی بر من حاکم است و کمتر استرس وجودم فرا میگیرد
			۲/۶۴۰	۳/۰۴۳	۲/۵	۰/۰۶۲	تابع قوانین هستم، به نظر جمع، احترام می گذارم و از مراجع قدرت که با نظر جمع، صاحب منصب شده اند تبعیت می کنم
			۲/۶۲۲	۳/۱۷۳	۲/۵	۰/۰۶۴	استرس در وجودم کمتر رخنه می کند و با نهایت آرامش و منطق به کارهایم می پردازم
۱۸/۳۷۴ ≅ 18	۱۷/۵	مدیریت طلب	۲/۶۲۴	۳/۴۳۴	۲/۵	۰/۰۶۸	سعی می کنم روی پای خود بایستم و مشکلات را شخصا حل کنم و روی کمک دیگران حساب باز نمیکنم
			۲/۶۲۲	۲/۹۵۶	۲/۵	۰/۰۷۰	فعالیت زیاد است و شب ها کاملاً خسته به خواب می روم
			۲/۶۴۰	۳/۲۸۲	۲/۵	۰/۰۶۱	توانایی های دیگران را هدایت می کنم تا به اهداف خود برسند
			۲/۶۲۰	۳/۱۵۲	۲/۵	۰/۰۶۲	ریزبین نیستم و چندان به جزئیات توجهی نمی کنم
			۲/۶۲۲	۳/۵۴۳	۲/۵	۰/۰۶۱	از مخالفت دیگران با عقاید و افکارم ناراحت نمی شوم و به آنان حق می دهم که به بعضی از سخنانم اعتنایی نکنند
			۲/۶۲۴	۳/۴۱۳	۲/۵	۰/۰۷۰	تمایلی به تحت کنترل گرفتن افکار و رفتار دیگران ندارم و از اینکه آنان به میل من رفتار نکنند اصلاً برایم اهمیتی ندارد
			۲/۶۲۲	۳/۲۸۲	۲/۵	۰/۰۶۰	به هر چیزی سوء ظن پیدا نمی کنم چون سوء ظن صفت مطلوبی نیست
۱۵/۷۵۶ ≅ 16	۱۵	صلح طلب	۲/۶۳۰	۳/۵۶۵	۲/۵	۰/۰۶۱	آنقدر صبر می کنم تا به نتیجه دلخواه خود برسم چون معتقدم با صبر، بسیاری از مشکلات را می توان حل کرد
			۲/۶۲۲	۳/۴۵۶	۲/۵	۰/۰۶۲	بخشش، انفاق و کمک به دیگران برایم لذت بخش است، این دست کارها را زیاد انجام می دهم
			۲/۶۲۲	۳/۶۳۰	۲/۵	۰/۰۶۱	به درد دل دیگران گوش فرا می دهم و با آنان همدردی می کنم

			۲/۶۳۰	۳/۱۵۲	۲/۵	۰/۰۶۵	از کنار مسائل بی تفاوت عبور نمی کنم و به نظرم هر اتفاقی ممکن است در نوع خود مهم باشد
			۲/۶۲۶	۳/۳۰۴	۲/۵	۰/۰۶۱	انجام کارها به شکل وسواس گونه برایم خسته کننده است، سعی می کنم با آسودگی خاطر کارهایم را به انجام برسانم
			۲/۶۲۶	۳/۳۶۹	۲/۵	۰/۰۶۱	دوستان و اطرافیانم برای اینکه مرا خوشحال کنند کاری می کنند که بدتر من ناراحت می شوم

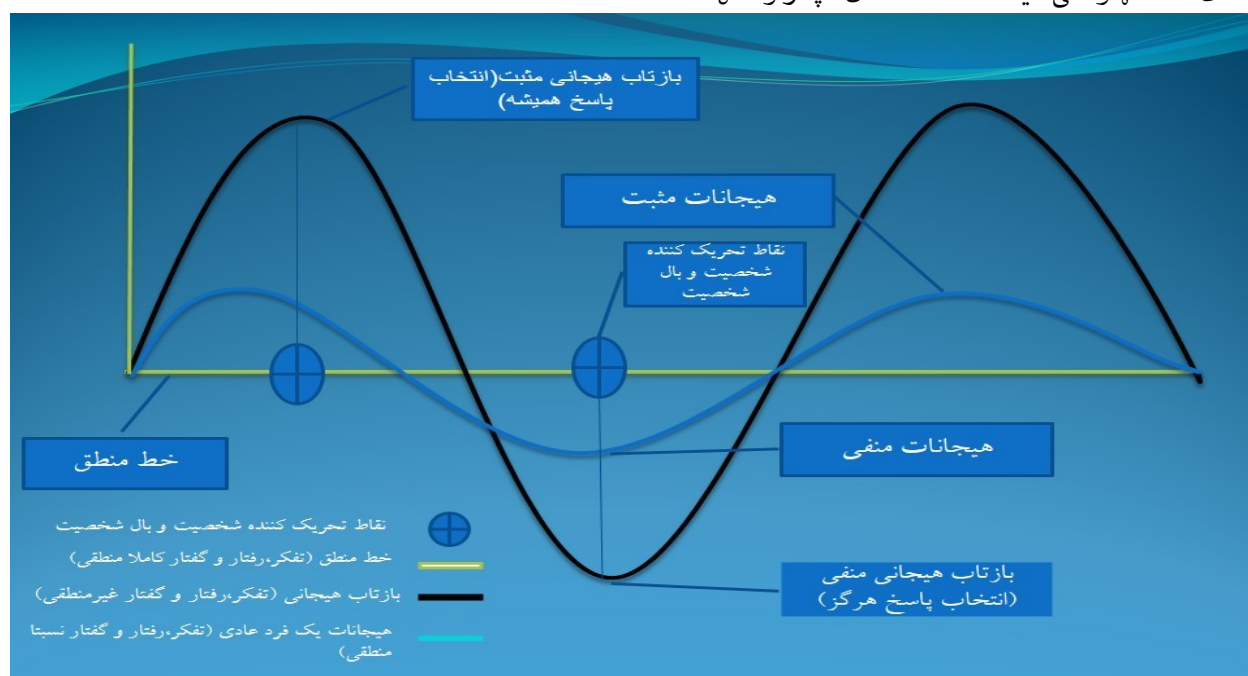
نمره برش هر سؤال در طیف لیکرت (۵ گزینه ای) برابر ۲/۵ است پس از اینکه انحراف استاندارد میانگین هر سؤال مشخص شد سپس نمره برش بازتاب هیجانی سؤالات که برابر است با ۲ انحراف استاندارد میانگین بالاتر از نمره برش سؤال، مشخص گردید و در آخر نیز میانگین نمرات افراد دارای هوش هیجانی پایین در پاسخ به هر سؤال مشخص شد و در نهایت سؤالاتی که در آن میانگین افراد دارای هوش هیجانی پایین کوچکتر از نمره برش بازتاب هیجانی است به دلیل اینکه سؤال مربوطه فقط شخصیت را می سنجد و نه بازتاب هیجانی فرد نسبت به آن شخصیت را از پرسشنامه حذف شده اند. نمره برش تیپ های شخصیتی از مجموع نمرات برش سؤالات مربوط به آن تیپ شخصیت تشکیل شده است. نمرات برش بازتاب هیجانی سؤال از نمره برش به اضافه دو انحراف استاندارد بالاتر از میانگین آن سؤال تشکیل شده است و نمره برش بازتاب هیجانی برای هر تیپ شخصیت از مجموع نمرات برش بازتاب هیجانی سؤالات آن مؤلفه تشکیل شده است. همان طور که قبلا نیز اشاره شد هر تیپ شخصیتی با تیپ شخصیتی قبلی یا بعدی خود دارای ارتباط است که به آن بال می گویند برای مثال فردی که دارای تیپ شخصیتی کمال طلب باشد ممکن است تیپ صلح طلب یا مهر طلب نیز داشته باشد که به آن بال می گویند برای محاسبه میزان بازتاب هیجانی فرد نمره برش بازتاب هیجانی شخصیت او با نمره برش بازتاب هیجانی بال شخصیتی او جمع می شود و نمره اصلی بازتاب هیجانی فرد عبارت است از:

مجموع نمرات برش بازتاب هیجانی شخصیت و بال شخصیت - نمره بال شخصیتی + نمره تیپ شخصیتی = نمره بازتاب هیجانی
به طور مثال فردی که دارای شخصیت کمال طلب با بال مهر طلب است و مجموع نمرات شخصیتی و بال شخصیتی او اگر ۳۶ باشد، مجموع نمرات برش بازتاب هیجانی شخصیت و بال شخصیت او نیز ۲۲ (۱۰+۱۰) خواهد بود، نمره بازتاب هیجانی این فرد عبارت است از : $36 - 22 = 14$

نمرات بالا در پرسشنامه مبین افکار و رفتارهای هیجانی و غیر منطقی در افراد است، افرادی که نمرات بالا در این آزمون می گیرند قبل از اینکه در مورد مسئله تفکر کنند در مورد آن تصمیم می گیرند و تفکرات سیاه و سفید دارند و از کلمات همه یا هیچ زیاد استفاده می کنند، این افراد هیجانناشان بر

منطقشان غلبه دارد و کاملاً احساسی رفتار می کنند، بدون تفکر تصمیم می گیرند، تحت تاثیر هیجانات و احساسات اطرافیان قرار می گیرند، با یک موضوع خیلی سریع موافقت یا مخالفت می کنند و خیلی سریع هم از تصمیم خود پشیمان می شوند، در تصمیم گیریها عجله کرده و بی دقت عمل می کنند، زود تحریک می شوند. افراد زیرک می توانند به راحتی رفتارهای آنان را در جهت اهداف خود هدایت کنند. زود عصبانی شده و زود هم عصبانیتشان فروکش می کند. با جمعی که در آن قرار دارند زود همسو می شوند و توانایی مخالفت با تصمیم جمع را ندارند. بیشتر اوقات در تایید گفته دیگران سخن می گویند. توانایی نه گفتن در آنها ضعیف است. بسیار متعصبانه عمل می کنند.

مدل مفهومی یافته های پژوهش:

فهرست منابع

- بریس، نیکلا، کمپ، ریچارد و سنلگار، رزمی (۱۳۹۱). تحلیل داده های روان شناسی با برنامه SPSS. ترجمه دکتر خدیجه علی آبادی و دکتر سیدعلی صمدی. تهران: نشر دوران.
- اتکینسون، ریتا ال و دیگران (۱۳۸۵). زمینه روانشناسی. مترجمان محمد نقی پراهنی و دیگران. تهران: انتشارات رشد.
- شاملو، سعید (۱۳۸۴). نظریه های مربوط به شخصیت. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- کلاین، پل (۱۳۹۲). راهنمای آسان تحلیل عاملی. ترجمه اصغر مینایی و جلال صدرالسادات. تهران: انتشارات سمت.
- انجمن روانپزشکی آمریکا. (۱۳۹۳). راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی DSM-5. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: نشر روان.
- صنعتگر، نوذر (۱۳۹۲). انیاگرام فارسی انسان و ۹ تیپ شخصیتی. تهران: انتشارات رادیان.
- پالمر، هلن (۱۳۸۹). اناگرام (شخصیت شناسی در کار و زندگی). ترجمه احسان الوندی. تهران: نشر رسا.
- شارف، اس، ریچارد (۱۳۸۱). نظریه های روان درمانی و مشاوره. ترجمه مهرداد فیروز بخت. تهران: خدمات فرهنگی رسا.
- مارکولایدز، جرج ای و کاف، تکنوری (۱۳۹۳). مبانی مدل یابی معادلات ساختاری با تاکید بر برنامه های MPLUS, EQS, LISREL. ترجمه بلال ایزانلو، محسن دهقانی، مجتبی حبیبی عسگرآباد، تهران: انتشارات رشد.
- کارور، چارلز، اس و شی، یر، مایکل، اف (۱۳۸۷). نظریه های شخصیت. ترجمه احمد رضوانی. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- عباس زاده، میرمحمد. تجاسب، کامیاب. قاسم زاده، ابوالفضل (۱۳۹۴). روش های علمی و عملی تحقیق در علوم انسانی، تهران: نشر میزان.
- هومن، حیدر علی. (۱۳۸۰). تحلیل داده های چند متغیری در پژوهش رفتاری. تهران: نشر پارسا.
- هومن، حیدر علی. (۱۳۸۴). استنباط آماری در پژوهش رفتاری. تهران: انتشارات سمت.
- هومن، حیدر علی. (۱۳۸۶). شناخت روش علمی در علوم رفتاری. تهران: انتشارات سمت.
- دلاور، علی (۱۳۹۳). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: انتشارات رشد.

بیکر، فرانک، بی (۱۳۸۱). پایه های اساسی تئوری سؤال پاسخ (نظریه جدید روانسنجی). ترجمه حیدرعلی هومن و علی عسگری. تهران: نشر پارسا.

شریفی، حسن پاشا. شریفی نسترن (۱۳۹۲). اصول روانسنجی و روان آزمایی. تهران: انتشارات رشد.

فرید، ابراهیم (۱۳۹۳). مدل سازی معادلات ساختاری در داده های پرسشنامه ای به کمک AMOS 22. تهران: انتشارات مهرگان قلم.

لرد، فردریک، ام (۱۳۹۱). کاربردهای نظریه سؤال - پاسخ. ترجمه علی دلاور و جلیل یونسی. تهران: انتشارات رشد.

دلاور، علی (۱۳۸۵). روش های آماری در روانشناسی و علوم تربیتی. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

مارنات، گری گراس (۱۳۹۲). راهنمای سنجش روانی برای روانشناسان بالینی، مشاوران و روانپزشکان. ترجمه حسن پاشا شریفی و محمدرضا نیکخو. تهران: انتشارات سخن.

گرینون، ژیل، ویو، سوزان (۱۳۸۴). آمار کاربردی (به زبان ساده). ترجمه حمزه گنجی و مهدی گنجی. تهران: نشر سالوان.

آقایار، سیروس، شریفی درآمدی، پرویز (۱۳۸۶)، هوش هیجانی سازمانی، تهران: انتشارات سپاهان.

چاپمن، مارگارت (۲۰۰۸)؛ هوش هیجانی، مترجمان: رضا مؤمن خانی، نیلوفر مؤمن خانی، انتشارات انستیتو ایران.

حسن زاده، رمضان، ساداتی کیادهی، سید مرتضی (۱۳۸۸)، هوش هیجانی (مدیریت احساس، عاطفه و هیجان)، نشر روان. ارجمند، الهام (۱۳۸۹). ساخت و استانداردسازی آزمون مهارت های شناختی و فراشناختی دانشجویان و ارتباط این مهارت ها با انگیزه پیشرفت تحصیلی، رساله برای دریافت درجه دکتری (Ph.D). دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.

صالحی، زهرا (۱۳۹۲). بررسی مقایسه هوش هیجانی معلمان استثنایی مرد و زن استان قزوین در سال تحصیلی ۱۳۹۱-۹۲. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه فرهنگیان.